

Wat is houtstook?

Houtstook gaat over het verbranden van hout binnenshuis en in de buitenlucht. Het gaat om alle soorten houtkachels, open haarden, pelletkachels, houtskool- en pelletbarbecues, terrashaarden en vuurkorven. Voor kachels en haarden gaat het om allerlei soorten brandstof: hout, houtbriketten, houtpellets en andere materialen dan hout, zoals bruinkoolbriketten. Ook vreugdevuren, zoals Paas- en Nieuwjaarsvuren, waarin bijvoorbeeld snoeiafval, kerstbomen of pallets worden verbrand, vallen onder houtstook.

Uitstoot van fijnstof: ongezond voor je longen

Het stoken van hout kan voor grote overlast en (long)klachten zorgen. In de directe omgeving van de stoker én in de wijk. Er komt altijd fijnstof vrij bij het stoken van hout. Ook bij het stoken van droog, onbehandeld hout of pellets. Het is dus altijd ongezond. Voor iedereen, ook voor de stoker zelf. Mensen met een longziekte hebben er bijzonder veel last van en ook voor (ongeboren) kinderen is blootstelling aan het fijnstof dat in houtrook zit zeer slecht¹. Blootstelling aan hoge concentraties fijnstof zorgt ervoor dat ieder jaar duizenden mensen voortijdig overlijden².

Feiten en fabels

FEIT – Houtrook is ongezond

- In 2022 is er voor het eerst een *directe* relatie aangetoond tussen houtrook en gezondheidsklachten³.
- Houtstook is verantwoordelijk voor 14% van de negatieve gezondheidseffecten door de luchtvervuiling die we in Nederland zelf veroorzaken⁴.
- Op dagen dat er op buurniveau meer houtrook aanwezig is, zijn mensen meer kortademig in rust. Ook is het medicijngebruik bij mensen met luchtwegklachten hoger dan op andere dagen⁵.
- Mensen met een longziekte hebben direct last van houtrook. Onderzoek onder mensen met een longziekte laat ieder jaar weer zien dat zij er gezondheidsklachten door krijgen. Houtstook buiten staat op de eerste plaats, gevolgd door vuurwerk en vreugdevuren. Houtstook binnen staat op nummer vier⁵.
- Van de 1,2 miljoen mensen in Nederland met een longziekte, ervaren ruim 750.000 mensen gezondheidsklachten door houtstook. Bij een kwart van de mensen met een longziekte leidt het zelfs tot een longaanval, en 1 op de 3 moet extra medicijnen slikken om weer een beetje te kunnen functioneren⁶.

FABEL – Houtrook is alleen ongezond voor mensen met een longziekte

- Houtrook is voor *iedereen* ongezond. Het kan direct leiden tot benauwdheid en hoest-aanvallen. Het inademen van fijnstof vergroot de kans op longziekten zoals astma en COPD. Maar het vergroot ook de kans op hart- en vaatziekte en longkanker⁷.
- Vooral voor kinderen is het inademen van houtrook schadelijk omdat hun longen nog volop in ontwikkeling zijn en ze sneller ademen dan volwassenen⁸.

FEIT – Houtstook zorgt het meest voor fijnstof in Nederland

- Houtstook zorgt voor 23% van het fijnstof (PM 2,5) dat we in Nederland met elkaar produceren⁹. Ter vergelijking, dat is meer dan het fijnstof afkomstig van het wegverkeer¹⁰.
- Recent onderzoek van CE Delft laat zien dat maatregelen om houtstook tegen te gaan het meest effectief zijn om fijnstof in Nederland te verminderen¹¹.
- In 2022 is aangetoond dat houtstook niet alleen bij de naaste burens tot vervuiling en klachten leidt, maar ook op buurniveau³.

FABEL – Nieuwere kachels en beter stookgedrag zijn een oplossing

- Zelfs de modernste 'eco-design' houtkachel is nog altijd zeer slecht voor de luchtkwaliteit. Volgens Engels onderzoek produceert een 'eco-design' houtkachel 450 keer zoveel luchtvervuiling als een centrale verwarming op gas¹².
- Onderzoek met 'eco-design' kachels wordt uitgevoerd in een perfecte lab setting die geen recht doet aan de praktijk. Waardoor resultaten in het echte leven waarschijnlijk nog slechter zijn¹³.
- Vlaamse¹⁴ en Australische¹⁵ onderzoeken tonen aan dat stooktips de luchtkwaliteit niet verbeteren en zelf als legitimatie worden gezien om meer te gaan stoken. Daarom is houtstook in de deelstaat Canberra in Australië nu bijvoorbeeld helemaal verboden.
- Het plaatsen van een filter is geen oplossing. Onderzoek laat zien dat de resultaten van filters zeer wisselend zijn en dat ook met een filter houtkachels blijven zorgen voor ongezonde lucht¹⁶.

FABEL – Stoken op hout is goedkoper dan gas

- Veel mensen denken dat een houtkachel voordeliger is dan centrale verwarming. Uit onderzoek van het programma Radar¹⁷ blijkt dat verwarmen met een houtkachel niet zuiniger en ook niet voordeliger is dan verwarmen met een cv-ketel.

FEIT – De meeste mensen zijn voor het aanpakken van houtstook

- Uit onderzoek door Ipsos I&O blijkt dat 60% van de Nederlanders voor een verbod is op houtstook als de lucht te vies is¹⁸.
- Ongeveer 1 op de 4 Nederlanders heeft wel eens last van de open haard, houtkachel, barbecue of vuurkorf van de burens. Sommige mensen vinden de geur onprettig, anderen hebben gevoelige luchtwegen of moeten hun ramen en roosters zelfs dichthouden om de rook buiten te houden¹⁹.

Gezonde longen. Gezonde lucht. Voor iedereen.

Longfonds maakt zich sterk om vormen van energie en gezelligheid te stimuleren die *niet* schadelijk zijn voor de longen. We zetten ons in om bewustwording te creëren over de negatieve gezondheidseffecten van houtrook. We pleiten voor overheidsmaatregelen die leiden tot minder stoken en die toewerken naar het geheel uifaseren van het stoken van hout:

- Geen nieuwe haarden/kachels in (nieuwbouw-)woningen.
- Het door middel van een subsidie aantrekkelijk maken van het verwijderen van een rookkanaal uit woningen waarin dat aanwezig is.
- Op korte termijn een stookverbod bij code oranje en rood van de [Stookwijzer](#) door middel van landelijke wetgeving. Dit moet bindend worden en geen vrijblijvend advies zijn.
- Effectievere handhaving van overlast door houtstook door gemeenten. Door gemeenten direct handvatten te geven om betrouwbaar en eenvoudig overlast aan te kunnen tonen en handhaving in de praktijk vorm te kunnen geven.
- Stimuleren en uitbreiden van houtrookvrije wijken waar helemaal niet gestookt wordt. In houtrookarme wijken, waarmee in het kader van het Schone Lucht Akkoord wordt geëxperimenteerd, blijven overlast en gezondheidsklachten bestaan.

Gezellig maar ongezond

Onderzoek laat zien dat driekwart van de stokers gezelligheid als belangrijkste reden noemt voor houtstook¹⁹. Maar helaas is het voor de omgeving vaak niet zo gezellig. Het stoken van hout grijpt fors in op de persoonlijke levenssfeer van alle mensen die er ziek van worden. Longfonds vindt dat de vrijheid van mensen (in dit geval stokers) reikt tot waar deze die van anderen (mensen met een kwetsbare gezondheid) schaadt. Longfonds vindt dat de gezondheid van mensen en kinderen beschermd moet worden. Voor een gezellig houtvuur bestaan diverse alternatieven. Voor het inademen van gezonde lucht niet.

Goede voorbeelden doen volgen

De **gemeente Utrecht** gaat momenteel het verst in het beschermen van de gezondheid van haar burgers. Per 1 januari 2025 is het al verboden om hout te stoken in de buitenlucht. En in 2030 wil de stad geheel 'houtrookvrij' zijn²¹. Sinds 1 oktober 2024 mag je in de **gemeente Amersfoort** binnenshuis geen hout stoken als de Stookwijzer²² code rood of oranje aangeeft²³. De **gemeenteraad van Eindhoven** heeft eind 2024 ook voor een dergelijk verbod gestemd. Ook de **gemeente Zoeterwoude** voerde per 1 januari 2025 een verbod op houtstook binnen in bij code rood van de Stookwijzer²⁴. De **gemeenten Voorst en Venray** hebben al sinds de winter van 2022 een stookverbod ingevoerd bij windstil en mistig weer²⁵. Ook de **gemeente Amsterdam** wil de overlast van houtstook aanpakken en stelt een verbod op houtkachels in nieuwe woningen vanaf 2027 voor²⁶.

Kansen voor gemeenten in de Omgevingswet

Op 1-1-2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Deze wet helpt gemeenten en provincies hun gezondheidsambities vast te leggen. En geeft de mogelijkheid vast te leggen bij welke stoffen en welke niveaus zij maatregelen gaan nemen. Zo kunnen gemeenten hun ambities rondom houtstook vastleggen in de omgevingsvisie en in het omgevingsplan regels stellen voor het stoken van hout in of bij huis. Regels kunnen zich richten op het beperken van luchtvervuiling, het voorkomen of verminderen van overlast voor omwonenden of op specifieke gebieden²⁷.

Bronnen

¹ [www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196\(22\)00200-5/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(22)00200-5/fulltext)

² www.vzinfo.nl/leefomgeving/luchtverontreiniging/fijn-stof

³ Samenwerking Houtrookonderzoek van RIVM, TNO, GGD Amsterdam, UU (2022).

⁴ www.schoneluchtakkoord.nl/thema/houtstook-van-particuliere-huishoudens/

⁵ www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1004369.pdf; Leven met een longziekte in Nederland: cijfers en trends over de zorg- en leefsituatie 2012-2022.

⁶ www.nivel.nl/sites/default/files/bestanden/1004144.pdf

⁷ Luchtkwaliteit – fijn stof | RIVM

⁸ Luchtkwaliteit – hooggevoelige groepen | RIVM

⁹ Condenseerbaar fijnstof | Emissieregistratie

¹⁰ Factsheet Effect van houtstook op luchtkwaliteit en gezondheid | RIVM

¹¹ CE Delft 230480 Verkenning maatregelen luchtkwaliteit Def.pdf

¹² 'Eco' wood burners produce 450 times more pollution than gas heating – report | Air pollution | The Guardian

¹³ 'Eco' wood stoves emit 750 times more pollution than an HGV, study shows | Air pollution | The Guardian

¹⁴ Microsoft Word – Houtstoken interventiestudie alg samenvatting final febr 2021.docx

¹⁵ envcomm.act.gov.au/wp-content/uploads/2022/08/OCSE-Wood-Heaters-Report-A40588031.pdf

¹⁶ www.mdpi.com/1996-1073/15/11/4066; open.overheid.nl/documenten/ronl-915635af9451173ea799099aa62b9608d8d743b6/pdf

¹⁷ radar.avrotros.nl/artikel/is-een-houtkachel-voordeliger-dan-centrale-verwarming-60190

¹⁸ Ipsos I&O (2025). www.longfonds.nl/factsheet-gezonde-lucht-2024

¹⁹ www.milieucentraal.nl/huis-en-tuin/gezonde-leefomgeving/overlast-van-hout-stoken/;

<https://206.wpcdnnode.com/ioresearch.nl/wp-content/uploads/2023/07/onderzoek-naar-houtstook-definitieve-rapportage.pdf>

²⁰ 206.wpcdnnode.com/ioresearch.nl/wp-content/uploads/2023/07/onderzoek-naar-houtstook-definitieve-rapportage.pdf

²¹ omgevingsvisie.utrecht.nl/thematisch-beleid/luchtkwaliteitsbeleid

²² www.atlasleefomgeving.nl/stookwijzer

²³ www.amersfoort.nl/stook-geen-hout-bij-code-rood-oranje

²⁴ Leidsch Dagblad, 28 december 2024. Zoeterwoude pakt houtstook aan bij windstil en mistig weer. Gezond stoken bestaat niet.

²⁵ www.schoneluchtakkoord.nl/actueel/nieuws-schone-lucht-akkoord/houtstook/stookverbod-praktijk/

²⁶ www.amsterdam.nl/nieuws/nieuwsoverzicht/houtstook-aanpakken/

²⁷ iplo.nl/thema/lucht/regels-houtstook-vanuit-woningen-tuinen/